

Samenvatting: het CRITHINKEDU-onderwijsprotocol voor het ontwikkelen van kritisch denken

Kritisch denken wordt beschouwd als een belangrijk doel voor Europese hogeronderwijsinstellingen. Ter ondersteuning van het bereiken van dit doel wordt een onderwijsprotocol voorgesteld, dat voortbouwt op alle outputs die zijn ontwikkeld in het CRITHINKEDU-project. Dat betekent dat het voortbouwt op de beoordelingen van de literatuur, de ervaringen met nieuwe benaderingen en op ruime discussies in het projectteam.

Overwegingen met betrekking tot het CRITHINKEDU-onderwijsprotocol

Als inleiding tot het protocol zijn een aantal overwegingen benadrukt. Deze onthullen zowel de sterkte als de beperkingen van het huidige protocol.

- a. Het protocol is geen statisch gegeven; het is een constructie gemaakt op een bepaald kruispunt van tijd en plaats. Elke verandering in tijd en plaats kan resulteren in veranderingen met betrekking tot zowel de specifieke elementen als de structuur ervan.
- b. Het protocol is het resultaat van een Europees project waarin een groep stafleden van Europese hogeronderwijsinstellingen (HOI's) hun expertise heeft gedeeld.
- c. Het protocol is fundamenteel en algemeen. Het specificiert een aantal essentiële zaken die de ontwikkeling van kritisch denken kunnen oriënteren en bevorderen.
- d. Bij het beoordelen en gebruiken van het protocol moet rekening worden gehouden met de specifieke betekenis van kritisch denken in project.
- e. Elk initiatief ter ondersteuning van kritisch denken moet van hoge kwaliteit zijn. Dit betekent dat bij het ontwerp van het initiatief het best mogelijke 'bewijs' wordt overwogen. Evenzo wordt verondersteld dat de ontwikkeling van kritisch denken consistent blijft met zeer gewaardeerde ethische principes.

Een educatief protocol om de ontwikkeling van kritisch denken te ondersteunen

Dit onderwijsprotocol weerspiegelt een historisch gesitueerd, operationeel begrip van het theoretische en empirische onderzoek naar kritisch denken aan de ene kant, en feitelijke ervaringen met het ontwikkelen van kritisch denken aan de andere kant.

Het onderwijsprotocol berust op twee belangrijke claims:

- 1) studenten zullen hun kritisch denken ontwikkelen door expliciet deel te nemen aan passende leeractiviteiten, en
- 2) sterker worden in kritisch denken vereist herhaalde betrokkenheid bij kritieke denkprocessen.

Het onderwijsprotocol bestaat uit drie delen: doelen, voorwaarden en ondersteunende interventies.

Doelen

Om de ontwikkeling van kritisch denken te ondersteunen, moet kritisch denken een doel van onderwijs zijn. Dit wordt getoond door:

- Op institutioneel niveau: een duidelijke missie waarin kritisch denken wordt erkend als een belangrijk doel en wordt uitgelegd hoe het kan worden bereikt.
- Op het niveau van het onderwijsprogramma: een duidelijke beschrijving van kritisch denken als een belangrijk doel van het onderwijsprogramma, met details over hoe het kan worden bereikt.
- Op cursusniveau: een duidelijke beschrijving van kritisch denken als een belangrijk leerresultaat, waarin wordt uitgelegd hoe het kan worden gerealiseerd.

In het bovenstaande betekent 'duidelijk' dat een expliciete verduidelijking (door te verwijzen naar de relevante literatuur) van de betekenis van kritisch denken wordt gegeven. Met andere woorden, de doelen zijn expliciet en transparant; ze kunnen door alle betrokkenen worden gelezen en begrepen.

In het bovenstaande betekent 'belangrijk' dat het niet bereiken van het doel als een mislukking wordt beschouwd. Op institutioneel niveau betekent dit dat de instelling niet zou worden geaccrediteerd tenzij het doel werd gerealiseerd. Op het niveau van het onderwijsprogramma betekent dit dat een student niet kan slagen tenzij het doel wordt gerealiseerd. Op cursusniveau betekent dit dat een student niet verder kan komen tenzij er bewijs van kritisch denken wordt geboden. Met andere woorden, als kritisch denken als een belangrijk doel wordt beschouwd, betekent dit dat het deel uitmaakt van beoordeling en evaluatie.

Gezien substantiële conceptuele en methodologische verschillen tussen de velden en de disciplines, is het te verwachten dat duidelijke beschrijvingen van kritisch denken als een belangrijk doel op het lesprogramma en / of cursusniveau zullen variëren tussen de vakgebieden en tussen de disciplines.

Voorwaarden

Kritisch denken vereist dat kritisch denken op het institutionele, het onderwijsprogramma en de cursusniveaus continu en congruent wordt toegestaan en mogelijk wordt gemaakt.

'Continu' houdt in dat de ontwikkeling van kritisch denken geen eenmalige operatie is. Kritisch denken gebeurt niet automatisch of moeiteloos. Het heeft continue oefening, versterking en ondersteuning nodig.

'Congruent' houdt in dat alle acties met betrekking tot kritisch denken zijn afgestemd op de doelen.

Kritisch denken toestaan houdt in dat kritisch denken geen negatieve gevolgen kan hebben voor het instituut, zijn personeel en zijn studenten. Meer in het bijzonder vereist het de autonomie van de instelling, het personeel en de studenten die in staat zijn om voor zichzelf en met een autoritaire stem te denken. Kritisch denken mogelijk maken impliceert dat de middelen die nodig zijn voor kritisch denken ter beschikking worden gesteld. Het impliceert dat studenten kunnen floreren in een omgeving die goed is ontworpen en biedt hen de tijd die nodig is voor ontwikkeling. Het impliceert ook dat onderwijsprogramma's kunnen werken binnen een transparante en open structuur en dat instellingen kunnen werken binnen duidelijke wettelijke kaders.

Ondersteunende interventies

Onderzoek suggereert dat met betrekking tot de ontwikkeling van kritisch denken (vaardigheden, disposities of combinaties van beide), vier categorieën van interventie (om te modelleren, te

induceren, te verklaren, te surveilleren) kunnen worden geïdentificeerd. Voor alle ondersteunende interventies is de regel dat de steun geleidelijk wordt ingetrokken.

- Modelleren

Kritisch denken wordt ondersteund wanneer het instituut (via zijn managementstructuren), het onderwijsprogramma (via zijn vertegenwoordigers) en de cursus (via zijn docenten) laten zien wat het is om kritisch te denken. Dit kan verschillende vormen aannemen.

- Induceren

De ontwikkeling van kritisch denken wordt ondersteund door het stimuleren van kritisch denken. Dit impliceert dat open vragen worden gesteld, dat slecht gestructureerde taken worden aangeboden, dat complexe problemen worden besproken en / of dat authentieke, echte kwesties de kern blijven. Wat 'induceren' inhoudt en hoe het kan worden gedaan, kan variëren voor verschillende gebieden en disciplines en kan op verschillende manieren worden gedaan.

- Verklaren

Kritisch denken wordt ondersteund door te verklaren of expliciet te maken wat er op het spel staat, welke strategieën kunnen worden gebruikt en aan welke criteria moet worden voldaan. Het verklaren kan zowel gesproken als geschreven zijn, maar in alle gevallen is het zowel expliciet als specifiek. Wat 'verklaren' inhoudt en hoe het kan worden gedaan, kan ook verschillen op verschillende gebieden en disciplines.

- Toezicht houden

Kritisch denken is moeilijk. Om de kans te vergroten dat langdurige actie wordt ondernomen, kan surveillance helpen. Toezicht bewaakt de lopende inspanningen en activiteiten, geeft feedback over die inspanningen en activiteiten en helpt om de inspanningen en activiteiten gericht te houden op de (ontwikkeling van) kritisch denken. Hoewel het in de concrete inhoud en vorm van velden en disciplines verschilt, omvat surveillance altijd monitoring, feedback en oriëntatie.